Aksa Tufanı'nı Okumak

KILIÇ VE BOYUN

Yaniş Iqbal

Çeviren:
Aytaç Ören

AKSA TUFANI'NI OKUMAK · YANIŞ IQBAL

YANIS IQBAL Hindistan'ın Aligarh şehrinde yaşıyor. Çalışmaları, sol ve antikapitalist bakış açılarına odaklanmaktadır. Eleştirel eğitim, siyaset ve sosyoloji alanlarındaki çalışmaları *Monthly Review Online*, *Midwestern Marx ve Countercurrents* gibi daha birçok yayın organlarında yayımlanmıştır.

Pınar Yayınları
Bereketzade Mah. Okçu Musa Cad. No: 11/3
Beyoğlu-İstanbul
Tel: 0212 293 90 41
www.pinaryayinlari.com bilgi@pinaryayinlari.com
Yayınevi Sertifika No: 45508

Aksa Tufanı'nı Okumak: Kılıç ve Boyun
Yanis Iqbal
Özgün Adı: The Sword and the Neck: Reading the al-Aqsa Flood

copyright 2026 © pınar yayınları

Pınar Yayınları ♦ 639
Güncel ♦ 29
ISBN 978-625-8675-52-8

Birinci Baskı Mayıs 2026

EDİTÖR Ahmet Yasin
KAPAK Ömer Faruk Yıldız
SAYFA DÜZENİ kitapmizanpaj.com

BASKI MCZ Ajans
Sümer Mah. 24/6 Sk. No: 4 Murat
Erdemirler Sitesi - Zemin Kat
Zeytinburnu/İstanbul
Sertifika No: 48855

YANIS IQBAL

AKSA TUFANI'NI OKUMAK:
KILIÇ VE BOYUN

ÇEVİREN Aytaç Ören

İçindekiler

YAYINEVİNİN SUNUŞU.....7

ÖLMEM GEREKİYORSA / REFAAT ALAREER.....13
TAKDİM / DANIEL TUTT.....15

BİRİNCİ BÖLÜM
LİBERALİZMİN UZUN DÖNEMİNDE SİYONİZM VE IRKÇILIK.....33

İKİNCİ BÖLÜM
KÜRESEL ENTELEKTÜEL KONJONKTÜRDE FİLİSTİN: MARKSİZM VE POSTKOLONYALİZM.....53

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
SOYUT OLUMSUZLUĞUN POLİTİKASI: SLAVOJ ZİZEK'İN ELEŞTİRİSİ.....79

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
ÉTİENNE BALİBAR VE İKTİDARSIZLIK POLİTİKASI.....113

BEŞİNCİ BÖLÜM
BİR "YAŞAM BİÇİMİ" OLARAK FELSEFE: GAZZE VE SÖMÜRGECİLİK KARŞITI UYGULAMALAR.....141

KAYNAKÇA.....163

YAYINEVİNİN SUNUŞU

Yanis Iqbal [İkbal], *Aksa Tufanını Okumak: Kılıç ve Boyun* isimli eserinde, 7 Ekim 2023 Aksa Tufanı Harekâtı'nın ardından İsrail'in Gazze'ye yönelik Siyonist saldırısına entelektüel açıdan şimdiye kadar yazılmış en iddialı cevaplardan birini sunuyor.[1] Hemen belirtmeliyiz ki bu bir gazetecilik metni veya siyaset incelemesi değil, aksine, entelektüel ve felsefi bir müdahaledir. Filistin mücadelesini insani acımanın yumuşak soyutlamaları üzerinden değil, tarih, güç ve sınıfın katı kategorileri etrafında düşünmemizi talep eden bir müdahale ile karşı karşıyayız.

İsmini Filistinli edebiyatçı Ghassan Kanafani'nin bir diyaloğundan[2] alan eser hem isyanda kaldırılan kılıcı hem de kılıç karşısında eğilen boynu çağrıştırıyor ki bu Yanis Iqbal'in tahakküm ve direniş arasındaki diyalektiği incelemek için kullandığı bir metafordur. Amerikalı filozof Daniel Tutt'un takdimiyle başlayan kitap, Siyonizm ve apartheid analizinden Edward Said, Slavoj Zizek ve Étienne Balibar gibi düşünürlerin eleştirisine kadar uzanan beş bölümden oluşuyor.

1 Yazı büyük ölçüde Dylan Evans imzalı şu metinden hareketle oluşturulmuştur: https://www.cage.ngo/articles/book-review-the-sword-and-the-neck---reading-the-al-aqsa-flood-by-yanis-iqbal

2 Bir muhabir Ghassan Kanafani'ye "Neden İsrail liderleriyle konuşmuyorsunuz?" diye sorduğunda, o buna şöyle cevap verir: "Yani bu, kılıçla boyun arasında geçen bir konuşma gibi bir şey."

Yanis Iqbal'in temel tezi son derece açık ve nettir. Batı liberal modernitesi, insan hakları ve demokrasi gibi kibirli bir dil kullanarak, Filistin'de sömürgeci egemenlik kurulmasına yapısal açıdan suç ortağı olmuştur. Yazar, dışlayıcı liberalizmin hayatiyetini başkalarının boyunduruğu altına girmesine borçlu olduğunu savunmaktadır. Amerikan Devrimi'nin köle sahibi elitlerinden Güney Afrika apartheidine kadar liberal demokrasi, ırksal ve siyasi dışlanmışların şiddet yoluyla üretilmesine dayanmıştır. Iqbal'e göre "medeni" bir toplumun, daha aşağı bir ırkın mülksüzleştirilmesi yoluyla özgürlüğünü güvence altına alabileceği inancına dayanan Siyonizm, liberalizmden bir sapma değil, onun en saf ifadelerinden biridir.

Yanis Iqbal, zalimin bu metafiziğine karşı, "ezilenlerin fiziği" adını verdiği bir tez önerir. İdeallerden değil, harabelerin, ablukaların ve açlığın maddi gerçekliğinden yola çıkan bir siyasettir bu. Yazar, 7 Ekim'in tarihten soyutlanamayacağı konusunda ısrarcıdır. Onu "barbarlık" diye kınamanın, onu üreten onlarca yıllık sistematik boğmayı görmezden gelmek anlamına geldiğini, sömürgecinin tahkiyesini desteklemek olduğunu söylüyor. Ona göre şiddet, etik bir anomali değil, uzun sömürgesizleşme sürecinde tarihsel bir zorunluluktur; kişinin var olma hakkını inkâr eden bir dünyaya karşı hayatı yeniden savunmanın adıdır.

Belirtmek gerekir ki eserin entelektüel temeli açıkça Marksist'tir. Lübnanlı düşünür Mahdi [Mehdi] Amel'in yanı sıra Fanon, Lukács ve Marx'ın felsefenin bir özgürleşme pratiğine dönüşmesi gerektiği yönündeki ısrarından beslenen Iqbal, Filistin'i kapitalist sömürünün arkaik tahakkümle bir arada var olduğu bir "sömürge üretim tarzı" içinde sıkışmış şekilde okur. Neticede Filistin halkını sömürgecilerine bağlayan zincirleri reformun değil ancak devrimci bir kopuşun kırabileceğini savunur. Edward Said'i "sürgün kozmopolitanlığı", Slavoj Zizek'i "soyut olumsuzluğu", Étienne Balibar'ı ise "iktidarsızlık politikası" sebebiyle eleştirir; her üçünün de gerçeklikle bağını kaybetmiş bir burjuva felsefesinin acizliğini yansıttığını söyler. Iqbal'e göre gerçek dayanışma ahlaki sempati değil, pratiktir;

pratik ise düşüncenin kurtuluş mücadelesiyle etkin bir şekilde uyumlu hâle getirilmesidir.

Yanis Iqbal, müthiş bir açıklık ve ahlaki cesaretle yazıyor. "Her iki taraf" söyleminin indirgemeci rahatlığını reddederek, "barış" ve "diyalog" çağrılarının çoğu zaman zulme ortak olmayı nasıl maskelediğini ortaya koyuyor. Fıtrata ve emanete karşı soykırım işleyen Siyonizm'i Batı liberalizminin soyağacı içinde yorumlaması güçlü ve ikna edicidir. Gazze trajedisini sömürgeci kapitalizmin daha geniş tarihinden ayırmayı reddetmesi de. Yazdıklarının her satırında ezilenlere karşı güçlü bir sevgi ve gerçek bir adalet özlemi hissediliyor.

Yine de, bir Müslüman olarak kitabı okuduktan sonra derin bir üzüntü duymamak imkânsız. Zira Yanis Iqbal'in dünyası, ahlaki yoğunlukla dolu olsa da, metafizik bir ufka sahip değil. Bu, aşkınlıktan, merhametten ve mücadeleye nihai anlamını veren ilahi telostan yoksun bir evren. Yazarın dünyası baştan sona Marksist zaviyedendir: üretim biçimleri, sınıf çelişkileri, tarihsel materyalizm, pratik… "Mücadeleyle yaratılan hayattan"tan bahsettiğinde, uzaktan bir cihat yankısı duyuyoruz ama aynı zamanda Tanrı'nın yerine Tarih'i koyduğunu da hissediyoruz. Ona göre kurtuluş, Tanrı önündeki adaletsizlikten kurtulmak değil, ezilen sınıfın devrimci şiddet yoluyla kendini gerçekleştirmesidir.

Müslüman okuyucu için bu bakış açısı boğucu gelebilir. Kur'an, Allah'a şahitlik edenler olarak adaletin yanında kararlılıkla durmamızı, ancak hayatın ve ölümün yalnızca ona ait olduğunu her zaman aklımızda tutmamızı ister. İnancımızda mücadele, kendini haklı çıkarma değil; itidal ve merhametle sınırlanmış ahlaki bir sınavdır. HAMAS'ın ahiret inancı olmadan bu kadar uzun süre dayanabileceğini hayal etmek zordur. Ancak meseleye seküler açıdan yaklaşan Iqbal'in satırlarında direniş, metafizik arka planı göz ardı edilerek mutlaklaştırılmaktadır.

Elbette bu, Yanis Iqbal'in şiddeti salt şiddet için yücelttiği anlamına gelmez. Argümanı daha karmaşıktır: Devrimci güç,

diğer tüm yollar kapandığında zorunlu bir yeniden insanlaştırma eylemi olabilir. Ancak burada bile, metafizik derinliğin yokluğu apaçık ortadadır. Şiddet, trajik bir zorunluluktan ziyade tarihsel bir kaçınılmazlık şeklinde ortaya çıkar.

Marksizm ile postkolonyal teori arasında teorik bir hesaplaşma yapan Yanis Iqbal'in satırlarına yansıyan materyalizmi, toplumsal eleştiri olarak ne kadar derin olursa olsun, nihayetinde insanı ruhsuz bırakır. Zira Taha Abdurrahman'ın haklı olarak vurguladığı üzere "Filistin'in hafızası içerisinde manevi güç ve eserler vardır. Çünkü manevi eser olmazsa değer olmaz, değer olmazsa kemal olmaz. Bugün Filistin direnişi evet bir modeldir. Ama bu direniş bir başkasının isteğiyle değil Cenab-ı Allah'ın iradesiyle gerçekleşen bir durumdur. Tabii artık akıllar o kadar küçüldü ki hakikati ve hakikatin işlerini göremez hâle geldi." İşte tam bu noktada Iqbal'in tasvir ettiği Filistinlilerin kahraman ve meydan okuyucu, ama manevi boyut taşımamaları büyük bir eksikliktir. Yazar, kurtuluştan, kendi başına bir amaç, seküler bir kurtuluşmuş gibi bahsetmektedir. Oysa Müslümanlar için kurtuluş, yalnızca Allah'a yakınlaşmaya, ahiretin ebedî adaletine doğru atılan bir adım olarak anlamlıdır. İlahi olanı hatırlamadan zulme karşı savaşmak, kişinin devirmeye çalıştığı kibri yeniden üretme riskini beraberinde getirmektedir.

Kitabın tezlerini bilhassa çağdaş filozoflara dönük eleştirilerini ufuk açıcı bulduğumuzu vurgulamalıyız. Gazze'nin istatistiklere ve ahlaki klişelere indirgendiği Batı dünyasında, Yanis Iqbal yaşananların bir "çatışma" değil, sömürgeci bir imha projesi olduğunu görmemizi talep ediyor. Direnmeye cesaret edenleri kınarken şefkati vazeden filozofların ikiyüzlülüğünü ifşa ediyor. Bu yüzden minnettarlığı hak ediyor. Ancak yine de yukarıda da belirttiğimiz üzere kimi tezlere eleştirel yaklaşmalıyız. Tarihin Tanrı'nın, devrimin de kurtuluşun yerini alması imkânsızdır. Bizim için adalet, yalnızca iktidarın yeniden düzenlenmesi değil, aynı zamanda ahlaki düzenin yeniden sağlanmasıdır; insanların yaratıcı ile doğru ilişkilerine geri dönmesidir.

Aksa Tufanı'nın ve ardından Gazze'ye karşı başlatılan soykırımcı saldırının hemen sonrasında kaleme alınan *Aksa Tufanını Okumak: Kılıç ve Boyun*, liberal sahtekârlığı yerle bir ediyor ve bizi Gazze'nin dayanılmaz gerçekliğiyle yüzleşmeye zorluyor. Yazarın zekâsına hayranlık ve cesaretine minnettarlık duymamak imkânsız. Eleştirel düşüncenin günümüzde her zamankinden de kötü karşılandığını hatırlatan Yanis Iqbal, bize mücadelenin gerekliliğini gösteriyor, ama esas anlamını değil. Adaletsizlikle yüzleşmeyi öğretiyor, ama bunu yaparken nasıl inançlı kalacağımızı öğretmiyor. Oysa mutlak kötülük karşısındaki Filistin direnişinin özünde dinî bakış açısı ve dinî temel yatmaktadır.

Buna karşın yazarın Aksa Tufanı'nı, kuşatma altındaki mekânsal düzen içinde meydana gelen somut bir sömürgesizleşme eylemi şeklinde okuması son derece kıymetlidir. Bunun tabii neticesi olarak Gazze'yi de yönetilen bir ölüm bölgesinden devrimci inisiyatifin alanına dönüştüren bir kopuş şeklinde değerlendiriyor. Bu yönüyle eser, yalnızca Filistin üzerine güncel tartışmalara yapılan bir müdahale değildir. Aynı zamanda dünyayı abluka altına alan mutlak kötülük şartları altında düşünce sahasındaki klişeleri söken eleştirel, güçlü ve çarpıcı bir katkıdır.

PINAR YAYINLARI

ÖLMEM GEREKİYORSA

REFAAT ALAREER

Eğer ölmem gerekiyorsa,
sen yaşamalısın
Hikâyemi anlatmak için,
eşyalarımı satmak için,
bir parça kumaş satın almak için
ve ipler
(uzun kuyruklu ve beyaz olsun)
Böylece Gazze'de bir yerde bir çocuk
cennetin gözlerinin içine bakarken
babasını beklerken
ve kimseye veda etmeden
bedenine bile
kendisine bile
uçurtmayı görür, senin yaptığın uçurtmamı, uçarken
yukarıda
ve bir an için bir meleğin orada olduğunu düşünür
aşkı geri getirmek
Eğer ölmem gerekiyorsa
umut getirsin

TAKDİM

DANIEL TUTT[1]

Elinizdeki kitap, Filistin'le dayanışmanın kuramsal açıdan nasıl bir şey olduğunu tartışmaktan ziyade Filistin özgürlük mücadelesinin somut eylemlerine dayalı dayanışmanın, kendi şartları ve faaliyet alanı çerçevesinde, bütünüyle yeniden düşünme çağrısında bulunur. Bu, çağımızın eleştirel teori ve Marksist düşüncesine bir çağrı niteliğindedir. Müdahil ve pratik bir felsefe anlayışına dair bu yeni vizyona ulaşmak için Yanis Iqbal, 7 Ekim'in ve İsrail devletinin Gazze'de uyguladığı acımasız soykırım savaşının ardından çağdaş burjuva felsefesinin krizini ele alır. Iqbal, günümüz solunun önde gelen bazı entelektüel figürlerindeki yaygın bir idealizmi teşhis eder; bu idealizm, geç dönem Edward Said'in sürgünlük tecrübesine eşlik eden edilgin kayıtsızlığında, Slavoj Zizek'in ontolojik kötümserliğinde ve Étienne Balibar'ın şiddetsizliğin görelileştirilmesinde somutlaşır. Felsefe, sadece 7 Ekim'i kuşakları belirleyen bir olaya dönüşen tarihsel süreçlere ve gerçekliklere -İsrail'in Gazze'de sürdürdüğü soykırım sonrasıyla birlikte- seslenmekle yetinmemelidir; aynı zamanda filozoflar bu felsefi idealizm çerçevelerini üzerinden atacak cesareti geliştirmek zorundadır. Bu, "egemen olanın yetersiz araçları" konumundaki felsefeyi terk etmeye yönelik bir çağrı değildir; aksine, bu araçları sahiplenip Filistin özgürlüğü ve kurtuluşunun acil davasına doğru yeniden yönlendirmeye matuf bir çağrıdır.

Bu kitabın ilk dersi, benimsediğimiz kuramsal çerçevelerin, burjuva düşüncesinin sınıfsal buyrukları ile onun öznel

1 Çeşitli dergilerde yazıları yayımlanan Daniel Tutt, *Emancipations* internet sitesini kurdu. Farklı üniversitelerde felsefe dersleri veren düşünürün felsefe odaklı çalışmaları bulunmaktadır.

idealizme ve apolitik agnostisizme yönelik temayülleriyle nasıl biçimlendirildiğini açığa çıkarmak için kendi içinden yapısöküme uğratılması gerektiğidir. Büyük Marksist filozof Georg Lukács, *Aklın Yıkımı* eserinde, 19. yüzyılın sonlarında emperyalizmin ortaya çıkışıyla birlikte öznel idealizmin burjuva felsefesine egemen hâle geldiğini belirtir. Burjuva felsefesi, Hegelci diyalektik düşünceyi artık oluş ve varoluşun ya da özgürlük ile zorunluluğun toplumsal gerçekliklerine uygulayamaz hâle gelmişti; bu ilişkileri yalnızca çözümsüz bir karşıtlık ya da eklektik bir bileşim şeklinde ifade edebiliyordu.[2] Güncel felsefeye hatta "radikal felsefe" diye adlandırılanın önemli bir kısmına gelince, 7 Ekim sonrası durum benzer bir idealist felce yol açtı. Düşünce ile pratik arasındaki kopukluk, Filistinli entelektüel Edward Said'in kuramsal modelinde en belirgin şekilde görülür. Onun özgürleşme pratiği, "eğitimsel bilinç" ve "sembollerin ve fikirlerin hegemonik rolü"nün önemini vurgulamıştır. Iqbal'in bize aktardığı Marksist ders şudur: Said'in sürgündeki kozmopolitliği, diplomatik yollarla devlet kurma ihtimalinin açık göründüğü Oslo anlatşmalarından önceki bir dünyada şekillenmiştir. Edward Said, Filistin davasının en büyük elçilerinden ve entelektüel figürlerinden biriydi ve Oslo antlaşmalarının Filistin özgürlük mücadelesinin tarihsel temelinde ne gibi değişiklikler meydana getirdiğinin ciddiyetini biliyordu. Oslo'yu "Filistin Versailles"i[3] diye nitelendiren Said, haklı olarak Oslo'yu, normalleşme paradigmasına karşı önceki direniş biçiminin çöküşü ve Filistin Kurtuluş Örgütünün (FKÖ) Filistinlilerin kilit liderliği rolünden tasfiye edilmesi olarak gördü. İslami Direniş Hareketinin (HAMAS) öne çıkışı, 1990'ların sonu ile 2000'lerin başındaki bu Oslo sonrası ortamda gerçekleşti. Politik iktisatçı Adam Hanich buna şöyle işaret eder:

2 Georg Lukács, *The Destruction of Reason*, çev. Peter Palmer (Verso Books: 2022), s. 379. [Türkçesi için bk. Georg Lukács, *Aklın Yıkımı*, cilt: I-II, çev. Ayşen Tekşen Kapkın, Payel Yayıncılık, İstanbul, 2006]

3 Said, Edward. "The Morning After / Ertesi Sabah", *London Review of Books*. October 21, 1993. https://www.lrb.co.uk/the-paper/v15/n20/edward-said/the-morning-after

> HAMAS, tarihî Filistin'in özgürleştirilmesi hedefi dâhil FKÖ'nün kabul ettiği temel taleplerini yeniden canlandırarak, Filistin milliyetçiliğini Oslo öncesi döneme geri götürmeye çalışıyordu. Oslo antlaşmaları, Filistinlilerin arzuladığı hedeflere ulaşamamış ve bunun yerine İsrail'in işgalinin Filistinlilere önemli bir bedel ödeterek devam etmesini kolaylaştırmıştı. HAMAS'ın Oslo tarafından oluşturulan siyasi yapıları ortadan kaldırma çabaları, İsrail ve Filistin topraklarının sömürgeleştirilmesi için sürdürülebilir hâle hatta faydalı duruma getirilmiş bir statükoyu sorguluyordu.[4]

Oslo antlaşmaları ve 1990'larda Filistin Ulusal Yönetimi'nin kurulmasının ardından, diaspora sermayesi, Batı Şeria ve Gazze şeridindeki yeni Filistin ekonomisinin gelişiminde ayrılmaz bir unsur hâline geldi. Hanich'in de belirttiği gibi bu güç değişimi, diaspora sınıfını devlet sermayesi ve mahalli elitlerle birbirine bağlayan holding şirketlerinden oluşan bir ağın tesisi ile beraber, doğrudan sermaye yatırımları ve işgal altındaki Filistin topraklarında iştiraklerin kurulması yoluyla gerçekleşti.[5]

Filistin ve Sömürgeci Üretim Biçimi

Marksist bir felsefe eseri olarak Iqbal'in kitabı, 7 Ekim Aksa Tufanı'nın ardından Filistin'in işgal altındaki topraklarının konjonktürel bir analizini sunar. Bu olay, İsrail'in 1948'deki Nekbe'de Filistinlileri tarihsel açıdan mülksüzleştirmesinden bu yana sürekli uyguladığı acımasız imha, yerinden etme ve silme politikalarını dünyaya görünür kılmıştır. Iqbal'in konjonktürel analizini tamamlamak ve geliştirmek amacıyla, Lübnanlı Marksist Mahdi Amel'in çalışmalarından yararlanarak Filistin'in işgal altındaki topraklarının siyasi ekonomisine dair ek bir analiz sunmak istiyorum.

Öncelikle belirtilmesi gereken nokta, Filistin'in işgal altındaki topraklarının hem daha geniş bölgesel siyasi ekonomiye entegre olması hem de Filistin halkının topraklarını, sularını ve hareket özgürlüğünü doğrudan kontrol eden İsrail devletinin

4 Adam Hanich, "Rethinking Statehood in Palestine", *Rethinking Statehood in Palestine: Self-Determination and Decolonization Beyond Partition*, ed. Leila H. Farsakh (Luminos Press, University of California Press; 2021), s. 61.

5 Adam Hanich, *age.,* s. 43.

yerleşimci-sömürgeci egemenlik biçimlerine maruz kalmasıdır. Filistinlilerin fazla iş gücü İsrail'e aktarılmakta ve mahalli anlamda yeniden yatırıma dönüştürülmesine izin verilmemektedir. Birleşmiş Milletler Filistinli Mültecilere Yardım ve Çalışma Ajansının (UNRWA) 2022 verilerine göre, Gazze'deki insanların yüzde 80'inden fazlası -bunların yüzde 71'i Filistin'in başka yerlerinden gelen mültecilerdir- ulusal yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır ve bunların yarısından fazlasının gıda güvencesi yoktur.[6] Gazze ve Batı Şeria'daki Filistinliler ile 1948'de işgal edilen bölgelerde yaşayanlar, Domenico Losurdo'nun "temelinde barbarların ve 1960'lara kadar Amerikan güneyinin köleleştirilmesi olan antik Atina modelinde bir kast demokrasisi" diye tanımladığı durumla karşı karşıyadır (sivil haklar protestoları dönemi). Losurdo, "İsrail'in sunduğu tablo açık: İsrail Araplarının azınlığı oy kullanıyor ancak birçok başka konuda ikinci sınıf vatandaş konumundalar."[7] diye yazar. Yine o, işgal altındaki Batı Şeria'da İsrail'in yönettiği Arapların oy kullanamadığını ve neredeyse hiçbir hakka sahip olmadığını hatırlatır.

Dolayısıyla Gazze ve Batı Şeria, yerleşimci-sömürgeci bir tahakküm biçimine tabi olsa da, devlet-sivil toplum ilişkilerinin daha geniş bölgeden ayrı ve farklı olduğu, kendi içinde kapalı toplumsal teşekküller değillerdir.[8] Amel, "sömürgeci üretim biçimi" adını verdiği önemli bir kavramı ortaya koyar; bu kavram, Filistinlileri bölgesel kapitalist düzene bütünleştiren ve onları daha derin ve daha arkaik bir boyun eğdirme biçimini uygulayan sömürgeci bir tahakküm biçimine tabi kılan, üst üste binen üretim biçimlerinin melez bir şeklidir. Amel'in de belirttiği gibi, bu çerçeve Lenin'in emperyalizm üzerine yazılarına dayanır: "Onun (Lenin'in) analizine göre, kapitalist sistem feodal bir çerçeve içinde, feodal çerçeve de kapitalist sistem içinde var olur. Bu tür bir birliktelik insanlık tarihinde

6 UNRWA, "15 Yıllık Abluka", 2022, https://www.unrwa.org/gaza15-years-blockade

7 "Zionism and the Tragedy of the Palestinian People" (Siyonizm ve Filistin Halkının Trajedisi") çev. Roderic Day (Red Sails: 2001) https://redsails.org/il-sionismo-e-la-tragedia-del-popolo-palestinese/

8 Adam Hanich, *age.,* s. 29.

Aksa Tufanı sonrasında Gazze'ye karşı başlatılan soykırımcı saldırının hemen ardından entelektüel dünyayı etkileyen pek çok metin kaleme alındı. Bunlar arasında imhayı meşrulaştıran ideolojik yapıyı; Siyonizm, liberal modernite ve Filistin direnişini siyasal bir olgudan daha ziyade metafizik bir skandal gibi gören küresel mutabakatı sorgulayanların apayrı bir yeri var.

Yanis Iqbal *Aksa Tufanı'nı Okumak: Kılıç ve Boyun* eserinde sömürgeci üretim tarzı üzerinden teorik bir hesaplaşma yapıyor. Liberal sahtekârlığı yerle bir ediyor ve bizi Gazze'nin dayanılmaz gerçekliğiyle yüzleşmeye zorluyor. Slavoj Zizek, Étienne Balibar, Seyla Benhabib gibi isimlerin Filistin mücadelesiyle dayanışmayı etkisiz bırakmaya matuf iddialarını sorguluyor. Felsefenin bir özgürleşme pratiğine dönüşmesi gerektiğini düşünen yazar, bugün felsefenin ya ezilenlerin dinamikleriyle aynı safta yer alacağını ya da imha siyasetine ortak hâle geleceğini savunuyor. Eserin fıtrata ve emanete karşı soykırım işleyen Siyonizm'i Batı liberalizminin soyağacı içinde yorumlaması güçlü ve ikna edicidir. Gazze trajedisini sömürgeci kapitalizmin daha geniş tarihinden ayırmayı reddetmesi de.

Dünyayı abluka altına alan mutlak kötülük şartları altında düşünce sahasındaki klişeleri söken *Aksa Tufanı'nı Okumak: Kılıç ve Boyun*, felsefenin kendi şartlarını, sınırlarını ve imkânlarını yeniden düşünmek isteyenler için vazgeçilmez bir kaynak.

pinaryayincilik
pinaryayincilik
pinaryayinlari

9 786258 675528

AKSA TUFANI'NI OKUMAK YANIS IQBAL